

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ

МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Н.Є. ЛЕЛЮК

**ПРОГРАМА ТА РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

„ФІНАНСИ”

(для студентів 4 курсу денної та заочної форми навчання
спеціальності 6.050200 „Менеджмент організації”)

Харків - ХНАМГ – 2009

Програма та робоча програма навчальної дисципліни „Фінанси” для студентів 4 курсу денної та заочної форми навчання спеціальності 6.050200 „Менеджмент організації ” / Укл.: Н.Є. Лелюк – Харків: ХНАМГ, 2009. - 16с.

Укладач: Н.Є.Лелюк

Програми побудовані за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: доц., к.е.н. Н.І.Гордієнко

Рекомендовано кафедрою облік і аудит
(протокол № 1 від 28.09.2009)

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	4
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	5
1.4. Рекомендована основна навчальна література	6
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни	6
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи	7
2.2. Зміст дисципліни	7
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями	10
2.2.2. Індивідуальні завдання	12
2.2.3. Самостійна навчальна робота студента	13
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту	13
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення	14

ВСТУП

Дисципліна „Фінанси” за освітньо-професійною програмою має статус нормативної.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- ГСВО МОН України „Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальностями напрямку 0502 – „ Менеджмент організації ”, 2002.
- ГСВО МОН України „Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра спеціальності 6.050.200 - „ Менеджмент організації ”, 2002.
- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра спеціальності 6.050200 МОМГ 6.050201 МГКТС, Харків, 2006.

Програма ухвалена кафедрою облік і аудит (протокол № 1 від 28.09.2009 р.)

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. *Мета та завдання вивчення дисципліни* формування системи знань з організації та функціонування фінансів на макрорівні як специфічної форми суспільних відносин, підсистеми економічного базису, набуття практичних навичок у розбудові фінансової політики держави. Завдання вивчення суті та характерних ознак фінансів, їх ролі й місця в економічній системі, засад фінансової політики держави і механізму її реалізації, сфер і ланок фінансової системи та їх взаємодії.

1.2.2. *Предмет вивчення дисципліни:* фінансові відносини на макрорівні, методи їх регулювання та особливості розвитку на сучасному етапі.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Основи економічної теорії	Фінанси підприємства
Статистика	

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Змістовий модуль (ЗМ) 1. «Загальнотеоретичні основи фінансів»

(36 год./1 кредит)

1.1. Сутність фінансів як економічної категорії, фінансові ресурси держави.

1.2. Фінансова система України.

1.3. Фінансова політика і фінансовий механізм.

1.4. Податкова система і податкова політика

1.5. Державні доходи.

1.6. Державні видатки..

Змістовий модуль (ЗМ) 2. «Сфери та ланки фінансової системи» (36 год./1 кредит)

2.1. Бюджет і бюджетна система України

2.2. Державні цільові фонди

2.3. Державний кредит

2.4. Фінанси господарських суб'єктів.

2.5. Страхування та страховий ринок

2.6. Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
<p>Знати процес формування, розподілу та використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів держави, підприємств різних форм власності, а також основні напрямки зміцнення фінансів, фінансової системи, заходи що до подолання інфляції, бюджетного дефіциту.</p> <p>Вміти об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві, вміти розробляти й вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави.</p>	соціально-виробнича	організаційна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Бюджетний Кодекс України. Ухвалений Верховною Радою України 22.03.2001.
2. Василик О.Д. Теорія фінансів. Навчальний посібник. Вид-во: ЦУЛ с. 480, 2005 г.
3. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: ЦНЛ, 2004. – 608 с.
4. Закон України „Про Державний бюджет України”
5. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: Навч. посіб. – К.:Знання-Прес, 2002.
6. Конспект лекцій з курсу “Фінанси” (для студентів 4 курсу спец. 6.050106 „Облік і аудит”, 6.050107 „Економіка підприємства”, 6.050201 „Менеджмент організації”). Укл. Лелюк Н.Є. – Харків: ХНАМГ, 2006.
7. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник, - К.: КНЕУ, 2005.
8. Романенко О. Р. Фінанси: Підручник. - К.: КНЕУ, 2006.
9. Фінанси: Навч.посіб./ В.І. Оспіщев, Л.І. Лачкова, О.П. Близнюк та ін..; За ред.. В.І. Оспіщева. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.:Знання, 2008. – 366 с.
10. Фінанси: Підручник / За ред. С.І.Юрія, В.М.Федосова. - К.:Знання, 2008.- 611с.

1.5. Анотація Фінанси

Мета вивчення дисципліни: формування системи знань з організації та функціонування фінансів на макрорівні як специфічної форми суспільних відносин, підсистеми економічного базису, набуття практичних навичок у розбудові фінансової політики держави. Дисципліна вивчає фінансові відносини на макрорівні, методи їх регулювання та особливості розвитку на сучасному етапі.

Змістовні модулі:

1. Загальнотеоретичні основи фінансів.
2. Сфери та ланки фінансової системи.

Аннотация Финансы

Цель изучения дисциплины: формирование системы знаний по организации и функционирования финансов на макроуровне как специфической формы общественных отношений, подсистемы экономического базиса, приобретение практического опыта в построении финансовой политики государства. Дисциплина изучает финансовые отношения на макроуровне, методы их регулирования и особенности развития на современном этапе.

Содержательные модули:

1. Общетеоретические основы финансов.
2. Сферы и звенья финансовой системы.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/ /годин	Форма навчання	Семестр (и)	Години								Екзамен (семестр)	Заліки (семестр)
				Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
					Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр.роб	КП/КР	РГР		
МОМГ, МОМС, МБО, ЛОГ, МОПЕК	2/72	денна	7	30	15	15		42				7	
МГКТС	2/72	денна	7	26	13	13		46				7	
6.050.200 „Менеджмент організації”	2/72	Заочна	7	10	6	4	-	62	15	-	-	7	-

2.2. Зміст дисципліни

Змістовий модуль (ЗМ) 1. «Загальнотеоретичні основи фінансів» (36 год./1 кредит)

1.1. Сутність фінансів як економічної категорії, фінансові ресурси держави.

Предмет науки про фінанси. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових стосунків. Фінансові категорії як форма наукового пізнання суті фінансових стосунків. Функції фінансів.

Фінансові форми регулювання ринкових відносин. Засоби державного регулювання економіки. Підвищення ролі фінансів в умовах переходу до ринкових відносин.

1.2. Фінансова система

Поняття фінансової системи і теоретичні основи її побудови. Структура фінансової системи України. Сфери фінансів: державні, міжнародні, фінанси підприємств і організацій. Ланки фінансових відносин. Правові і організаційні основи фінансової системи. Державна регуляція фінансових стосунків.

Правові та організаційні основи фінансової системи. Державне регулювання фінансових відносин.

1.3. Фінансова політика і фінансовий механізм

Фінансова політика - складова економічної і соціальної політики держави. Складові, завдання і принципи фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики.

Поняття та склад фінансового механізму. Характер впливу фінансового механізму на економічний та соціальний розвиток держави. Методи фінансового впливу на розвиток суспільства.

Фінансове планування: сутність фінансовою планування. Методи та принципи фінансового планування.

Сутність, завдання та функції управління фінансами. Органи управління фінансами. Фінансовий контроль. Необхідність, зміст фінансового контролю.

1.4. Податки і податкова система

Суть і функції податків. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Елементи системи оподаткування. Податкова система: поняття, основи побудови. Становлення і розвиток податкової системи України. Податкова політика.

1.5. Державні доходи

Економічний зміст державних доходів. Форми державних доходів, їх взаємозв'язок і структура.

Податки – основна форма державних доходів. Емісійний дохід держави. Державний кредит як метод формування доходів бюджету. Доходи від державної власності. Приватизація – джерело доходів держави. Інші доходи.

Динаміка державних доходів України в 90-і роки ХХ століття. Порівняльна характеристика структури державних доходів України і розвинених зарубіжних країн.

1.6. Державні видатки

Соціально-економічна суть державних витрат. Склад і структура державних витрат і її вплив на економічний розвиток суспільства. Методи фінансування державних витрат. Взаємозв'язок державних витрат і доходів.

Державна підтримка національної економіки в сучасних умовах. промисловість, енергетика і будівництво; транспорт, дорожнє господарство, зв'язок; житлово-комунальне господарство; фундаментальні наукові дослідження і науково-технічний прогрес. Роль держави в підвищенні ефективності економіки.

Витрати на соціальні потреби. Витрати на національну оборону в сучасних умовах. Витрати на управління, їх структура і тенденції розвитку.

Особливості державних витрат України в 90-і роки ХХ століття. Порівняльна характеристика структури державних витрат України і розвинених зарубіжних держав.

Змістовий модуль (ЗМ) 2. «Сфери та ланки фінансової системи» (36 год./1 кредит)

2.1. Бюджет і бюджетна система України

Бюджет як економічна і правова категорія. Бюджетна система: поняття і принципи побудови. Міжбюджетні стосунки. Бюджетний процес. Казначейська система виконання державного і місцевих бюджетів. Бюджетні права

державних органів законодавчої і виконавчої влади. Державний бюджет. Бюджетний дефіцит.

2.2. Державні цільові фонди

Необхідність створення і призначення державних цільових фондів. Принципи їх організації. Загальнодержавні соціальні фонди і їх значення для забезпечення системи соціального страхування. Порядок їх формування і використання. Цільові фонди місцевих органів влади.

2.3. Державний кредит

Економічна сутність державного кредиту. Види державного кредиту. Форми внутрішнього державного кредиту. Форми зовнішнього державного кредиту. Державний борг. Боргова залежність держави, її критичний рівень. Управління державним боргом і його обслуговування.

2.4. Фінанси господарських суб'єктів

Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації. Фінансові ресурси. Власні і залучені грошові кошти.

Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм. Фінанси бюджетних установ. Неприбуткова діяльність громадських формувань і добродійних фондів.

2.5. Страхування і страховий ринок

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Суб'єкти страхових стосунків. Форми і методи страхового захисту.

Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику. Доходи і витрати страховика. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Поняття страхового ринку і його організаційна структура.

2.6 Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин

Поняття фінансового механізму зовнішньоекономічних відносин. Суб'єкти та види зовнішньоекономічної діяльності. Правові норми регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Роль та особливості фінансового механізму зовнішньоекономічних відносин.

Валютне регулювання та валютні обмеження. Використання валютних надходжень. Обов'язковий продаж частини валютних коштів.

Валютний курс. Порядок встановлення й методологія обчислення валютного курсу національної грошової одиниці України. Конвертованість валюти.

Валютні ринки. Поняття й види. Правове регулювання діяльності української міжбанківської валютної біржі. Організація та порядок роботи біржового валютного ринку. Котирування іноземних валют. Валютні операції. Специфічні особливості та проблеми функціонування валютного ринку в Україні.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями очної форми навчальної роботи студента

Модулі та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Модуль. Фінанси	2/72	15	15		42
ЗМ 1. Загальнотеоретичні основи фінансів	1/36	8	8		20
ЗМ 2 Сфери та ланки фінансової системи	1/36	7	7		22

Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Денна форма навчання МОМГ, МОМС, МБО, ЛОГ			
		Лек ц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Змістовий модуль 1 «Загальнотеоретичні основи фінансів»	1/36	8	8		20
Тема 1. Сутність фінансів як економічної категорії, фінансові ресурси держави	0,14/5	1	1	-	3
Тема 2. Фінансова система України	0,14/5	1	1	-	3
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	0,22/8	2	2	-	4
Тема 4. Податки і податкова система	0,22/8	2	2		4
Тема 5. Державні доходи.	0,14/5	1	1		3
Тема 6. Державні видатки	0,14/5	1	1		3
Змістовий модуль 2 «Сфери та ланки фінансової системи»	1/36	7	7		22
Тема 7. Бюджет і бюджетна система	0,19/7	2	2	-	3
Тема 8. Державні цільові фонди	0,17/6	1	1	-	4
Тема 9. Державний кредит	0,17/6	1	1		4
Тема 10. Фінанси господарських суб'єктів	0,13/5	1	1		3
Тема 11. Страхування і страховий ринок	0,17/6	1	1		4
Тема 12. Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин	0,17/6	1	1		4
Разом годин	2/72	15	15	-	42

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/ годин	Форми навчальної роботи			
		Денна форма навчання МГКТС			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Змістовий модуль 1 «Загальнотеоретичні основи фінансів»	1/36	7	7	-	22
Тема 1. Сутність фінансів як економічної категорії, фінансові ресурси держави	0,14/5	1	1	-	3
Тема 2. Фінансова система України	0,14/5	1	1	-	3
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	0,22/8	1	1	-	6
Тема 4. Податки і податкова система	0,22/8	2	2	-	4
Тема 5. Державні доходи.	0,14/5	1	1	-	3
Тема 6. Державні видатки	0,14/5	1	1	-	3
Змістовий модуль 2 «Сфери та ланки фінансової системи»	1/36	6	6		24
Тема 7. Бюджет і бюджетна система.	0,19/7	1	1		5
Тема 8. Державні цільові фонди	0,17/6	1	1		4
Тема 9. Державний кредит	0,17/6	1	1		4
Тема 10. Фінанси господарських суб'єктів	0,13/5	1	1		3
Тема 11. Страхування і страховий ринок	0,17/6	1	1		4
Тема 12. Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин	0,17/6	1	1		4
Разом годин	2/72	13	13	-	46

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/ годин	Форми навчальної роботи			
		Заочна форма навчання			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Змістовий модуль 1 «Загальнотеоретичні основи фінансів»	1/36	3	2	-	31
Тема 1. Сутність фінансів як економічної категорії, фінансові ресурси держави	0,16/5,75	0,5	0,25	-	5
Тема 2. Фінансова система України	0,16/5,75	0,5	0,25	-	5
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	0,17/6,0	0,5	0,5	-	5
Тема 4. Податки і податкова система	0,19/7,0	0,5	0,5	-	6
Тема 5. Державні доходи.	0,16/5,75	0,5	0,25		5
Тема 6. Державні видатки	0,16/5,75	0,5	0,25		5
Змістовий модуль 2 «Сфери та ланки фінансової системи»	1/36	3	2	-	31
Тема 7. Бюджет і бюджетна система.	0,18/6,75	0,5	0,25		6
Тема 8. Державні цільові фонди	0,17/6,0	0,5	0,5		5
Тема 9. Державний кредит	0,17/6,0	0,5	0,5		5
Тема 10. Фінанси господарських суб'єктів	0,16/5,75	0,5	0,25	-	5
Тема 11. Страхування і страховий ринок	0,16/5,75	0,5	0,25		5
Тема 12. Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин	0,16/5,75	0,5	0,25		5
Разом годин	2/72	6	4	-	62

2.2.2. Індивідуальні завдання.

Для студентів заочної форми навчання навчальним планом передбачена контрольна робота. Яка виконується згідно методичних вказівок «Методичні вказівки і завдання до контрольної роботи з курсу «Фінанси» (для студентів заочної форми навчання)».

2.2.3. Самостійна навчальна робота студента

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння матеріалом дисципліни, засвоєння необхідних умінь і навичок у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Під час такої роботи використовується навчальна, спеціальна література, а також тексти лекцій. Специфічною формою самостійної роботи є виконання індивідуальних завдань у вигляді розв'язування задач, аналізу ситуацій, написання рефератів, аналітичних оглядів та РГЗ.

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю		Розподіл балів, %
Поточний контроль зі змістових модулів		
ЗМ 1.	Тестовий контроль №1.	30
ЗМ 2.	Тестовий контроль №2.	30
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ		
Екзамен		40
Всього за модулем		100%

Засоби контролю та структура залікового кредиту (заочна форма навчання)

Види та засоби контролю		Розподіл балів, %
Виконання та захист контрольної роботи за варіантом згідно з методичними вказівками		60
Підсумковий контроль (екзамен)		40
Всього за модулем		100%

Критерії підсумкової оцінки на підставі поточного контролю

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
більше 90-100 включно	Відмінно	A
більше 80-90 включно	Добре	B
більше 70-80 включно		C
більше 60-70 включно		D
більше 50-60 включно	Задовільно	E
більше 25-50 включно		FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

	Бібліографічні описи, Інтернет адреси	Теми, де застосовується
	1. Основна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1	Василик О.Д. Теорія фінансів. Навчальний посібник. Изд-во: ЦУЛ с. 480, 2005 г.	1-14
2	Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник, - К.: КНЕУ, 2007-240с.	7-11
3	Романенко О.Р. Фінанси. Підручник. – К: Центр навч. л-ри, 2006.-312с.	1-14
4.	Фінанси. Підручник/За ред. С.І.Юрія, В.М.Федосова.-К.: Знання, 2008.-611с.	1-4, 7-12
4	Конспект лекцій з курсу «Фінанси» (для студентів 4 курсу спец. 6.050106 „Облік і аудит”, 6.050107 „Економіка та підприємництво”, 6.050.201 „Менеджмент організації”).- Х.: ХНАМГ, 2006	1-14
	2. Додаткові джерела	
1	Закон України «Про державний бюджет України»	4,7
2	Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: ЦНЛ, 2004. – 608 с.	1-14
3	Податкові системи країн світу та України. Облік і звітність: Навч.-метод. посібник/Під ред. Н.М. Ткаченко.- К.: Алерта, 2004.	6
4.	Кравченко В. І. Місцеві фінанси України: Навч. посібник.- К.: Знання, 1999.	9
5	Фінанси: Навч. посіб./ В.І. Оспіщев, Л.І. Лячкова, О.П. Близнюк та ін.; За ред. В.І. Оспіщева. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 366 с.	1-14
	3. Методичне забезпечення (Реєстр методичних вказівок, планів семінарських занять, інструкцій до лабораторних робіт, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1	Методичні вказівки до вивчення курсу “Фінанси” (для студентів 4 курсу спец. 6.050106 „Облік і аудит”, 6.050107 „Економіка та підприємництво”, 6.050.201 „Менеджмент організації”).	
2	Методичні вказівки і завдання до контрольної роботи з курсу «Фінанси» (для студентів заочної форми навчання спеціальності 6.050106 „Облік та аудит”, 6.050107 „Економіка та підприємництво”, 6.050.201 „Менеджмент організації”).	

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни „Фінанси” для студентів 4 курсу денної та заочної форми навчання спеціальності 6.050200 „Менеджмент організації”

Укладач: Наталія Євгенівна Лелюк

План 2009, поз. 566 Р

Підп. до друку 30.10.2009	Формат 60х84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк.0,7	Обл.-вид. арк.1,0
Замовл. № 5338	Тираж10 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, вул. Революції, 12